

Изази сваке недеље.

Претплата се шаље напред уредништву. Неплаћена писма од нередовних дописника непримају се.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЊА.

издаје и уређује протојер. и проф. Никола Поповић.

За све српске крајеве стаје на годину 60 гр. или 6 фор. на по год. 30. гр. или 3 фор. на три мес. 15 гр. или 1. фор. и 50 н.

Б Е С Е Д А

НА ДАН СВ. МУЧЕНИКА ТРИФУНА.

(1868. БАШТОВАНСКИ ПИР)

говорио Б. Рајић ђакон из Панчева.

У српског народа постои тај хваљен обичај, да свака кућа, свака породица, па према томе и таки чланови човештва, који појединце разним породицама припадају, али се по врсти свог занимања у једно тело склапају, — имају своје крсно име, које сваке године у духу хришћанском прослављају. Такву славу слави данас тело, које је из овдашњих баштована наших склопљено, па сам с' тога наумио, да приликом славе ове данашње прозборим мало о врлинама светитеља, чијег се спомена данас особито сећамо, те да покажем, шта је поштоватеље његове навело, да га себи у крсно име изабери. Но пре тога што ћу се у разлагања та упустити, дозволите ми да најпре бар у неколико речи кажем: шта је то крсно име, и какав значај оно у српскога народа има.

Србин се увек одликовао побожношћу. Кога је срџа нанела, те је прошао оне земље, које па жалост и дан данас још поганска нога скврнави, а од којих се је само један малени део бар колико-толико својих крвника опростио,

ко је те земље велим прошао, тај је у њима наишао на небројене споменике српске побожности. Наишао је на мноштво храмова, на толико и толико развалина тих храмова, које је српска побожност Богу у славу подизала. Наишао је на српске манастире! Врле су то задужбине наших великих мужева, големи су то докази српске побожности. А ти Србине брате, што ти не паде у део, да сопственим очима видиш бар и један део ост така негдашње славе наше; погледај на китњасту Срем наш, погледај на ту поноспу Фрушку, како је дивно окићена манастирима; погледај, па се увери и о доцнијој побожности твојих прадедова! Јер кад ти крвничка нога потре негдашње огњиште твоје, кад зулум турски до голе душе осиромаша наш јадни народ, и онда је он, у најуђој сиротињи својој сећао се Бога и онда је он од те сиротиње своје знао приштедити, да принесе на жртвеник божији, да му ти свети споменици не пропадну. Народ у коме је побожност тако у корењена, осећа преимућство божије над собом у толикој мери, да му је често страх самом се обратити к Богу, него воли тражити вреднијег посредника, у лицу којег праведника или угодника божијег, да би овај своје молбе са његовима придружио, и код Бога их поткрепио. Отуда дође, да су разне породице или разна тела себи овог или оног угодника за покровитеља избрала, и то је оно што ми назвасмо крсним именом. У славу ових покровитеља, светкују поједине оне дане, које је св. црква којем угоднику одредила; а данас нам је тај дан браћо! у који се особито сећамо покровитеља овдашњих баштована, св. Трифуна. Још ћу само да напоменем, како су наши стари своје крсно име славили. Једна страна старог слављења одржала се и данас, ако и не онако потпуно. И данас се у таке дане иде у цркву, и данас се небројене свеће пале угоднику, — али ми се чини, да је онда више побожности било него што се данас даје видети. Онда су се свеће палиле драговољно, да се тим увелича слава

наша, — данас се оне пале више по изноуђењу и као зато да се једном свећицом подмити светитељ, те да нам издејствује код Бога опроштење грехова наших, па и ако ми то незаслужујемо, нити се обећавамо, да у напред грешити нећемо

Други део светковине са свим се је готово изменио. Наши су стари у те дане у свој дом убоге, следе, хрме и сироте сазивали, пак су им своју трапезу и гозбу предлагали, па и најотменији човек није се устручавао да те своје госте сам око стола послужује. Ево шта каже народна песма о војводи Тодору кога крсно име у тамници Петра Мркоњића затече: Тодор се моли Петру, да га пусти на Бога на јемца, да попроси и леба и вина, да нарани сужње по тамници. А кад га овај пусти. —

„Оде Тодор доле на чаршију,

„На чаршију тамо међ трговце.

„У Тодора нигде ништа нема,

„Разма једна ножа позлаћена.

„Он изнесе ноже међ трговце,

„Трговци му цијенили ноже:

„Та један му два дуката даје,

„А други му три дуката нуди,

„Трећи смисли и Бога и душу,

„Те му даде четири дуката.

„Дукат узе хљеба бијелога,

„Други дукат вина и ракије,

„Трећи дукат сваке ђаконије,

„И убаве оне јасне свеће,

„А четврти дукат оставио,

„Да дарује сужње по тамници,

„Ради Бога и крсног имена.

Па како Тодор у славу напија:

„О убаво д'јена славо Божја!

„Свети Ђорђе крсно име моје!

„Опрости ме тамнице проклете!

А како је данас у нас? И од нас су истина неки приправили данас богату совру, окићену сваковрсним ђаконијама и пићем, али погледај брата хришћанине, хоћеш ли приметити код многих, да је поред пријатеља кумова својих позвао и кога убогог и за совру посадио? Је ли дозвола гладног да га нарани, или жедног да га напоји или наог да га одене? Мораш признати да их је мало таквих! Напротив тога код већине видићеш за софром људи који и сами свега у изобиљу имају, а потребитом је, који је и глађу и зимом мучен на милостињу изгледао, пружио од обести можда новчић један, којим ни најпречу глад заплашити неможе! Зар ћемо тако, браћо угодити ономе, на чију смо се славу данас овде сакупили? Зар ћемо тако обрадовати душу светитеља Трифуна, који нас са небесних висина овде доле гледа? Шта очекује свети Трифун од својих поштоватеља? Зацело оно чиме је он поштовање ово и заслужио, оно, што је и њега угодником најмилостивијег Бога учинило, оно, што је поштоватеље његове и побудило, да га себи за покровитеља изберу. А шта је то? Ко је био свети Трифун? О њему се у белешкама св. отаца врло мало налази, али оно што се налази о њему, мора нас удивити. Св. Трифун родио се у трећем веку по Хр. у селу Лампсакову у Фригији од убогих и простих родитеља; шта више, мисли се да је у својој младости гуске чувао, али је он имао такве родитеље, који су му поштовање Бога тако знали у душу усадити, да се доцније ни највећим мукама од Бога није дао одвратити. Св. Трифун је имао дивну мајку, која му је још млеко својим љубав к Богу улевала, тако, да је за живота још знаке Божијег одликовања осећао.

Ето нам примера браћо! Тако и ми децу своју с Богом да упознајемо, па да нам у цркви скрушена стоје а не без икаквог знака побожности, да их се и пред Богом и људима стидети морамо. — Но људи многобошци не могаху трпети да св. Трифун њихове богове-кипове презире,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

те га за то оптужише и позваше на одговор. Тада да вам је било видети, браћо, оно одушевљење, са којим је св. Трифун Бога свога исповедио, да вам је било видети с каквим је самопрегорењем свима претњама пркосио, — бацише га и на муке, о реп дивљег коња везан, вучен је био по трњу и камењу, и није се Бога одрекао! вукоше га по оштром гвожђу, које га је живог секло, и није се Бога одрекао! пекоше му изломљено и ојађено тело, и опет се није Бога свога одрекао! на послетку га осудише да га погубе, но Бог се сажали, и к себи га прими. — Заиста браћо, тврда је то вера у Бога била, јер је тамо горе награде наша, да је нашег мученика божијим угодником учинила.

Питајмо се браћо, јели ово све вредно било да св. Трифуна себи у крсно име изаберете? О потпуно! потпуно је вредно било, јер Србин дубоко поштује таку побожност, и лепо је изразио светињу мучеништва у оној својој песми где приповеда, како је „сестрицу Ђелицу“ снаха тако мрзила, да је рођено дете своје заклала ножевима заовиним, па је брату, а мужу своме, сестру оптужила. Братац растрже сестру коњма на реповима али:

„Где је од ње капља крви пала,

„Онде расте смиље и босиље,

„Где је она сама собом пала,

„Онде се је црква саградила.

И нама ће се така црква саградити, браћо, у прсима нашим ако се вредним поштоватељима св. Трифуна покажемо, ако веру нашу православну никаквим заваравањем, никаквим претњама не изневеримо; него је у истинитој побожности онако чисту сачувамо, какву су нам је наши прадедови предали. Онда ће нам она света крвца, коју је св. Трифун за Бога свога пролио, осветити земљу, да нам не престано богате плоде узрађа, те да тако са већим сретствима можемо више добрих дела учинити и слободније царство небеско изгледати.

Пророк Илија.

Кад се над Израилџанима зацари Ахав, који беше највећи безбожник међу свима царевима израилским, те својом безбожношћу разврати и цео народ израилски: онда се јави пророк Илија, човек побожан и одвише строгог живота. Он већином живљаше у пустињи, ношаше хаљину вунену и опасиваше се само једним каишом. А долажаше у варош само онда, кад је имао кога да изобличи због грехова. Строго говораше он онда у име божије и страшне казне предсказиваше народу за његову безбожност. Реч његова беше реч божија, и она се свагда испуњаваше. Због овог је сваки стрепио од речи његове; због овог се сваки бојао, да се сретне ма где с пророком. Но бојећи се казне и пророка који предсказиваше те казне, народ се опет није бојао грешења и клањаше се непрекидно идолима.

А кад безбожност у царству израилском дође до највеће мере, пророк Илија јави се онда од стране божије к Ахаву и рече: „жив је Бог израиљев, коме ја служим; кажем ти, да неће бити идућег лета ни росе ни кише, осем ако ја одобрим.“ Рекавши ово, он удали се испред његових очију. Цар израилски не могаше на првих мах веровати, да би падање росе и кише могло зависити од речи пророкове. Но речи пророкове биле су речи божије, које су свагда истините и верне. Оне су се свагда испуњавале, па се и сада испунише. Три године не беше у свој земљи израиљској ни росе ни кише. Због суше појави се у народу *глад*, а глад примора Ахав, да потражи Илију. Цар оправи своје људе по свом царству и народу; но ови се повратише а пророка не нађоше.

Народ страдаше од глади; безбожност дотера га, да се мало позамисли о свом стању. Он виде, да му богови његови већ не помажу, па готов беше, да остави те богове своје као лажне, но не знађаше кога Бога да се прими,

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

коме да се обрати с молитвом. Правог Бога он беше забора-
равио. Нужда дакле натера народ, да се обрати правом
Богу. И Илија на заповест божију долази сам к Ахаву.
Ахав, кад види Илију, сретне га одмах с овим речма: „ти
ли си тај, због кога оволике невоље дођоше на народ?“ Но
Илија му одговори: „нису те невоље од мене ни због мене,
већ од тебе и од дома твога; јер ви погазисте закон и пош-
тење и пођосте путем незнабошким.“ После овог он пред-
ложи цару Ахаву, да скупи све Израјилђане и жрцеве нез-
набошке на гору Кармилу, и да тамо испита чије прави
Бог, да ли Бог израјилски или идолопоклонички. Ахав га по-
слуша и скупи их.

Тада се Илија обрати к свом народу и рекне: „докле
ће те ви храмати час на једну час на другу страну. Ако
је *Јехова**) Бог, онда ајде те за њим; ако ли је *Вал* (идол),
онда пристајите уза њ. Од пророка Јеховиних остао је
само један, а пророка Валових има више од 450. Нека нам
се донесу два телета. Једно теле нека узму они, нека га ра-
секу и положи на дрва, али огањ нек не ложе; а и ја ћу
спремити друго теле, метнућу га на дрва и огњом нећу пот-
паљивати. Па за овим молит се ви боговима вашим а ја
ћу се молити Јехови. И Бог, који чује и уважи молитву,
те пусти огањ с неба, да запали дрва, тога да признамо за
правога Бога.“ Цео народ повиче: „то је на свом месту; дајте
тако и да урадимо.“

Пророци Валови мораше пристати на то. Положе теле
на дрва и почну се молити: „Вале, Вале! услишај нас и
помози нам.“ Но од Вала небеше ништа ни у речи ни у
делу: мртви кип није могао послати огња. Жрцеви сад по-
чну још јаче молити се и вапијати, и да би ражалили Вала,
да се смилује на њихову молитву, стану се по свом обичају
шибати бичевима и парати по кожи ножевима тако, да сви
бејаху огрезли у крви. Но вајде не беше никакве.

*) Реч иеврејска, значи: врховни, вечни.

Кад то види Илија, он рекне народу, да приступи сад ближе к њему. Народ послуша и окружи га. Сад Илија узме дванајест камена по броју дванајест колена израиљских и сазида од њих жртвеник у име Јеховино, ископа око њега шанац, положи на жртвеник теле, полије га водом, да неби ко рекао, да је био огањ негде сакривен и одпочне јавно своју молитву: „Јехова, Боже Аврамов, Исаков и Израиљев! покажи данас, да си ти Бог Израиљски а ја слуга твој, који чиним све то у име твоје. Услиши молитву моју, нека види народ овај, да си ти Бог прави, и нека се трону срца њихова, да се обрате к теби и познаду пут истине.“ На речи ове огањ паде с неба и спали и жртву и дрва и камење па исуши и воду, која беше у шанцу.

Видећи ово чудо, цео народ падне на колена и повиче: „Јехова је прави Бог! нека се слави име његово на веки.“ Тада Илија похвата пророке Валове и казни их све као варалице народне. А за кратко време после овог, у тај исти дан, падне лепа киша, која не бејаше на земљи три године. —

Таквим начином Илија доказа народу израиљском, да је прави Бог онај, коме се он клањао, те тако обрне народ к правој вери и подигне изнова истинско богопоштовање. Но ово се не допаде жени Ахављевој, која беше права идолопоклоница. Она се за то закуне, да ће преокренути људе опет к првашњој вери незнабошкој и да ће убити пророка. Народ небеше још утврђен у вери, коју му пророк показа, небеше још учвршћен, да би за ту веру претрпео муке и патње а не одрекао се; па зато је и остави одмах како жена Ахављева поче, да напада на ту веру. Илија остави земљу израиљску.

Тешко беше у туђинству Илији. Он виде да изобличења не помажу, да и велика чудеса не могу да опамете безбожнике: њему се чињаше, да се ничим већ на свету немогу они исправити, да су због упорства свога изгубили

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

свако праштаће пред Богом и да сада ништа више не заслужују до страшне казне, које ће их и морати скоро да снађу. Међутим он љубљаше тај народ, он му пламено жељаше добра. С тугом и жалашћу дође он сад до горе Хорива у пустињи аравиској и затвори се тамо у једну пећину.

Ожалашћен, потресен душевно за отаџбином и народом својим, он се наслони на хладну стену у пећини и замисли се о судбини једног народа свог. Но у тај мах јавља му анђео утеху, он чује глас Јеховин: „Илија, Илија! шта ћеш ти овде?“ Илија се одзове и рекне: „силно сам се заузео за име твоје Боже сведржитељу, кад видех, да синови израиљски оставише завет твој, разрушише жртвеник, и пророке твоје поубијаше мачем. Ја оста данас сам — самцит, па и мене већ траже, да ме смакну с овог света.“

Господ му на ово рече, да изађе из пећине и стане на гору. И кад ово учини Илија, наједанпут започну се страшни појави. Захучи ужасна олуја, од које се горе потресаху и камење распадале. Но Илија не чу ништа да му Господ говори из те олује. За олујом започе се земља да тресе, Но и отуд глас се божји не чујаше. За овим се диже пламен на све стране, но из пламена гласа не беже ни каквога. На послетку дуне тихи ветрих, и у овој тишини допре глас божји до Илије. Илија сад тек разуме, да Бог није само грозни судија, који олујом, земљетресом и огњем поражава безбожнике, но да је он Бог и *милосрдан*, који и ако казни људе, опет их не казни из освете и љутине, већ по милости — казни их не зато, да их погуби, уништи, већ зато, да их исправи, спасе. И Бог тада рекне Илији: „казнићу ја Ахава за његово упорство, али знај и то, да у земљи израиљској није још сасвим пропало богопоштовање, да се тамо находи још седам хиљада људи, који се нису клањали Валу, ни приносили жртве киповима.“

Речма овим утешен Илија, врати се опет у земљу израиљску, да изнова учи народ, да изобличава безбожност.

да јавља људма, шта ће их снаћи, ако се не исправе, и да у исто време теши благочастиве. Изобличењем он се старао да заустави зло, а својим молитвама чуваше народ, да не пада у безбожност. Он заштићаваше тај народ, као што га заштићава *колесница* и коњаници од спољашних непријатеља. Њега су зато и звали колесницејо и всадницима Израиља.

Дани земаљског живота Илииног бејаху већ на измаку. Он дозна, да ће Господ скоро да га узме к себи, па зато помаже на своје место Јелисија за пророка. И Јелисије од овога доба иђаше не разлучно с њим. Наскоро запита једном Илија свога ученика: „кажи ми, шта бих ја могао да ти учиним пре, него што ме узму на небо?“ Јелисије добро знађаше, шта је то био Илија свом народу и како га народ љубљаше, па зато му на питање одговори: остави ми само твој дух кад пођеш, а друго ти нећу ништа.“

Но дух пророства добио је Илија од Бога, па зато га није могао сам ни предати другом, „много ти иштеш од мене, — рече он Јелисију — но ако угледаш одлазак мој на небо, онда можеш добити то, што желиш.“ И где тек што ово изговори Илија, наједанпут спусти се колесница огњена и коњи огњени и Илија оде на небо. Уплашен Јелисије само ово изговараше: колесница Израилска и кони егип. т. і. „куд одлазиш ти одбрано и снаго израилска?! У овај мах Илија спусти своју кабаницу Јелисију. Јелисије се испуни дара пророшког и оста место Илије, да чува и учи народ Израилски.

Живот св. Јована Златоуста.

(Наставак и крај.)

Ове строгиости застрашише и збунише и најтврђе пријатеље Златоустове. Лутајући из места у место, као и њихов учитељ, и станујући час овде час онде они држаше само безусловну оданост према изгнанику, али оданост њему

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

безгласну. Но шта је значила ова пријатељска оданост пред странком, којој у зачељу беше цар и која иђаше на то, да сву власт преда у руке самом цару, те да у овом обсоудитизму — неограничести и *всепокорнѣйши* слуга може доћи до узвишених места? Они ћутаху, изгледаху на време. Једино само време и ћутање могло је да ослаби ту жестоку мржњу и изнова да отвори изгнанику пута у Цариград. Ова мржња беше мржња лична: она се није могла друкче уништити осем заједно с лицима. У тој мржњи на првом месту беше царица Јевдоксија. Она је хтела да цео свет омрзне сад на оног, кога она неволе, а зна се добро како у овом успевају и обичне жене, па тим више царице. За љубав њену нашло је се хиљадама људи, који су само зато мрзили на Јована, што га мрзи она.

Но Јевдоксија умре прва на две године пред смрт Златоустову. Умре и архиепископ нови. Аркадије га преживи само седам месеца. Кирило Халкидонски уграби мало пре од Аркадија. А умре на послетку и Теофило, један од најопаснијих и највештијих непријатеља Златоустових.

Златоуст изнурен с једне стране патњама, а с друге бесплодним изгледањем на свој повратак, који је добио тек по смрти, умре у сред највеће нужде и самоће близу Комана малене варошице понтиске. На неколико дана пред смрт његову беше дошла заповест, да се преведе у Петијунат. Не гледајући на слабост, на изнуреност старца, солдати окупе га по налогу, да мора ићи и крену га на пут у сред најжешће дневне припеке. На путу овом одмах падне од умора. Наступи ноћ и ноћна прохлада. Златоуст задремље и заспи. У лаком овом сну види, да му се јави свети Василиско, епископ комански, који на том истом месту пострадао беше при Максиму у 302. години по Христу, и изговори му ове речи: „буди јунак брате мој Јоване, сутра ћемо бити заједно!“

Сутра дан Златоуст се обуче у беле хаљине, причести

се, помоли се Богу заједно с онима, који се ту десише, и изговори ове речи: „осећам још сада, Господе, како су верне оне твоје речи: блажени изгнани правды ради. Хвала ти за све. Нека је благословено име твоје на векове! Амин.“ Изговоривши ово он се пружи и испусти дух 14. Септембра 407. године.

Како се разнесе глас, да је Златоуст преминуо, не беше већ ни једног, који би сад на њега мрзио. Чувство правде узимље сада мах. Спомен о Златоусту васкрсава сад изнова на целом истоку. Један само јерископ нађе се, који хтеде да спречи законити повратак части и поштовања остатцима Јовановим. То беше Кирило, синовац и наследник Теофилов.

Но народу цариградском не беше довољно само то, да његов Пастир буде записан у читуљу јерископа: то беше веома мала и жалосна накнада, која би народ задовољила. „Каква је ту вајда, — говораше он од прилике — што ће се име Златоустово написати на мермерној таблици заједно с именима Нектарија и Арзација. Златоуст је требало да се врати у Цариград и да на свагда заузме тамо место у цркви, из које га на силу и неправедно извукоше. . .“

Исторички преглед српске цркве.

(Од С. Н. на)

V.

По доласку свом у Србију св. Сава као архиепископ договори се с братом својим краљем Стефаном и раздели наново Србију на јерископства. По новом разделењу сва се Србија подели на дванаест епископија овимъ редом: 1.) Јерископија *Захумска*, с катедром код манастира Богородице. 2.) *Диоклејска*, код цркве архистратига Михаила. 3.) *Даварска*, (сада Дабра) код цркве св. Николе. 4.) *Будимска*, на Морачи (више Спужа — садање село Будимо), код цркве св. Ђорђа. 5.) *Рашка*, (предео у ком је била престоница Нема-

нића — садашњи Нови-Пазаръ), код цркве св. Петра и Павла. 6.) *Роска*, (сада село Росита), код манастира Богоматере (Студеница). 7.) *Призренска*, код манастира Богородичног (међу Шаром планином и реком Белим Дримом на граници Албаније и Мађедоније). 8.) *Грачаничка*, (на косовом пољу), код манастира богородичног. 9.) *Топличка*, (код Топлице) код цркве св. Николе. 10) *Браничевска*, с обе стране р. Млаве где она у Дунаво утиче), код цркве св. Николе. 11.) *Београдска*, код цркве Богородице 12.) *Моравичка*, (у рудничком округу — село Моравица), код цркве св. Ахилија.

За епископе св. Сава избере већином ученике своје који су с њим из атонске горе дошли у Србију. Грци замењени буду Србима и српским духовенством, које је до то доба било доста слабо и незнатно. Таким начином буде утврђена у Србији нова — народња хијерархија а с њом уједно и нови религиозно-црквени живот. После рукоположења нових епископа, и утврђења хијерархије народње у Србији св. Сава постави — као што пише летописац — свјештеници и дјакони и подјакони и весь слоужбении униъ,“ а сам оде у манастир Студеницу и тамо уведе обичај светогорски.

Катедру архиепископску утврди у манастиру Жичи, код цркве вазнесења господња. Из повеље дане жичком манастиру, види се, да су новој цркви поклоњена многа оближња села, свештене ствари и остале принадлежности црквене. Црквено имање ослобођено је било од сваког плаћања и данка а људи, што припадају манастиру, служили су архиепископу, и њему су се покоравали. У Жичи су се венчавали краљеви српски и постављани архиепископи, епископи и игумни.

У епархији светог Саве било је по казивању Раића (стр. 71.) дванаест манастира и сви су основани били српским владоцима и народом по савету св. Саве, који се особито око тога бринуо, да утврди веру православну у

Србији и препречи пут западној пропаганди. Манастири у Србији у то време били су велике радионице хришћанске, и народње образованости; у њима су по сведочби Раића „кромѣ юноша к духовномѣ чинѣ готовицихса, равнѣ и мѣрстїи серби настакалими были.“ Св. Сава сам се лично старао о њима, посећавао их често и гледао, да народ не само у вери, но у испуњавању хришћанске обвезаности поступа као што треба. Даље св. Сава старао се да утврди љубав и братство међу православнима који су се непрестано гложили због вере.

Не гледајући на оволики труд око манастира св. Сава доспевао је још, те је и сваког, који је долазио к њему обучавао и исправљао у ономе, што овај не разуме и у чему греша а управитељима и пастирима цркве свагда је препоручивао, да се тврдо држе васеленских сабора и светих отаца и да чувају веру православну. Знајући још напред, какве последице могу изићи из тога, што је брат његов Стефан још пре него што је он ступио на катедру, примио венчање и круну краљевску од папе, он посаветује брата да се наново венча на краљевство и то по обредима источне цркве. Стефан одмах пристаје. Пред многобројним народом и духовенством српским св. Сава венча наново Стефана по обредима православне цркве, и назове га „првовенчаним краљем Српским.“ Венчање ово уздигне још већма лозу Неманића пред народом и сачува га и за унапредак од туђег насртања и грамења за влашћу. Таквим начином св. Сава покаже с једне стране српским краљевима, да се може и без папске буде обићи и опет остати краљем и владоцем српским, а с друге опет утврди и узвиси и саму власт краљевску у земљи српској.

Около 1237. год. умре архиепископ Сава I. на путу у Бугарској у вароши Трнову, враћајући се из светих места, куда је он на поклонење ишао. Из Трнова тело његово после кратког времена пренесено буде у манастир Милешево, за-

дужбину краља Владислава. Црква српска, а потом и сва источна па и западна, признају га за свеца и одреде дан празновања памети његове.

Завршујући овај наш преглед радње св. Саве, не можемо да не приметимо узгред и то, да је ова била од превелике важности, не само за цркву српску већ и за државу. Политичку уједињеност српског народа под једним владоцем и лозом Неманића остварио је највише он; јер је својим моралним утицајем на српски народ и његову властелу учинио, те се у српској земљи све већма крепио и развијао дух народног јединства, које је веома важно било за Србе у то време. Успомене о славним делима св. Саве сачувале су се и до дан данашњи у народу српском и историја неће никада заборавити овог знаменитог човека, који је самопрегорењем и љубављу к народу српском означио све своје поступке и сав живот свој. Име његово остаће довека светло и славно, као што су му и дела била... (Наставиће се.)

О свећењу воде.

(Свршетак.)

У том чину има особиту важност и значај осенење воде частним крестом у трипут, с речма: „Ты ўбо челоѡкколюбче царю прїиди и нынѣ наитїемъ скатагш твоегш дѡха, и оскати кодъ сїю.“ Те исте речи, којима се освећује извор нашег крштења; оне нас доводе на то, да би видели и зајтели ону воду, којом је спран наш прародитељски грех. Ето с чега се приписује води Богојавленској сила светити, чистити грехе, целити душу од старости и тело од болести, одржати човека на путу у живот вечни и раскидати замке видимих и невидимих непријатеља. Другчије рећи: ако кроплење том водом може подпуно произвести оно дејство, за које је рекао Давид: „Ѡкропиши ма ѡссопом и Ѡчишѡса; шмыєши ма и паче снѡга ѡѡѡлѡса.“ (Псал. 50. 9.); то

наиме зато, што је спојено са живом успоменом о тајни нашег препорођаја средством воде и Духа.

Што се тиче малог освећења воде, оно води свој почетак од давнашњег обичаја имати умиваонице у притвору и пред вратима цркве, у којима се вода сваког месеца светила. А садањи чин освећења састављен је ради Цариградске Влахеранске цркве Богородичине, при којој се налазио извор с лековитом освећеном водом; с тога се ето и почиње с похвалним песмама у част Богоматере. Само освећење свршава се погружењем крста трипут у воду што се свети, и појањем тропара частноме крсту: „*Спаси господи люди твоја.*“ и т. д.

У Гулубинцима 1868.

ПРЕВЕО С РУСКОГ

Василије Николајевић,

СВЕШТЕНИК.

Некролози.

Г. Сима Милосављевић бивш. свештеник у Пожеги престао је се 6-тог овог м. у 35. години живота свога. Свршио је Богословију са врло добрим успехом и као свештеник, својом разборитошћу, добросавестним вршењем пастирских дужности, смерношћу и наравственом узвишеношћу у животу, стекао је био лепог гласа, како међу својим парохијанима, тако и у оближњој околини. На жалост после смрти своје, оставио је жену са троје нејаке дечице у врло сиротном стању. И као што нам јављају отуда, да му несу блиски сродници и познаници притекли у помоћ, неби се имао чим сиромасаранити. Овакви жалосни појави несу редки међу нашим свештенством, они се чешће догађају, па из тога можемо се уверити, да је преко нужно од стране владе наше предузети какве мере, за побољшање материјалног стања свештеника. Ми тврду веру имамо, да патриотична и разборита влада наша, која јасно увиђа, да све струје нашег живота требају нека побољшања, неће мимоићи и свештенство те његово стање колико толико на боље уредити.

„Уредник.“